

Τη βίαιη και ταχεία μεταβολή του μεταπολιτευτικού οικοδομήματος της οικονομίας επιβάλλουν στην Ελλάδα οι ευρωπαίοι εταίροι. Απαιτούν μέσα σε δύο εβδομάδες – ως το τέλος Φεβρουαρίου – να υπογραφούν 79 υπουργικές αποφάσεις που θα αλλάξουν τη ζωή όλων των εργαζομένων, να ψηφιστεί ο εφαρμοστικός νόμος για τις νέες μειώσεις μισθών - συντάξεων και να κατατεθεί

στη Βουλή συμπληρωματικός προϋπολογισμός με τα πρόσθετα μέτρα λιτότητας για το 2012. Οι πλέον χαρακτηριστικές αποφάσεις είναι: * Η διά νόμου κατάργηση της μονιμότητας της εργασίας (στις δημόσιες επιχειρήσεις, στις τράπεζες και όπου αλλού υφίσταται) και των συλλογικών συμβάσεων. * Η συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους με την κατάργηση των Οργανι-

σμών Εργατικής Κατοικίας και Εστίας και των πολυτεχνικών επιδομάτων, ακόμη και του επιδόματος τροφής (κουπόνια) των φοιτητών. * Η αύξηση της συμμετοχής των ασφαλισμένων στις ιατρικές εξετάσεις και στη φαρμακευτική περίθαλψη. Αυτό είναι το μεγάλο τίμημα αποφυγής της «άτακτης χρεοκοπίας» που απαιτήσαν οι δανειστές μας.

Επιβάλλουν στην Ελλάδα υπογραφή 79 αποφάσεων και νέο προϋπολογισμό προκειμένου να δώσουν το δάνειο

Οι «Χειροπέδες» της Τρόικας

Ο εφαρμοστικός νόμος για τις μειώσεις των αποδοχών και τα πρόσθετα μέτρα λιτότητας για το 2012

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΖΩΗΣ ΤΣΩΛΗΣ

Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που έχει συμφωνηθεί, το αργότερο ως την προκήρυξη των εθνικών εκλογών θα πρέπει να έχει κλείσει η οικονομική πολιτική για όλη την περίοδο 2012-2015.

«Το Βήμα» παρουσιάζει σήμερα ολόκληρο το πακέτο των προαπαιτούμενων δράσεων (prior actions) και των μέτρων που συμφωνήθηκαν με την Τρόικα και βρέθηκαν στην ατζέντα του Υπουργικού Συμβουλίου. Τα μέτρα αυτά καλείται να εφαρμόσει με αποφάσεις ή μέσω του εφαρμοστικού νόμου η κυβέρνηση του κ. Λουκά Παπαδήμου προκειμένου στη συνεδρίαση του Eurogroup της Δευτέρας να εγκριθεί το πακέτο βοήθειας προς την Ελλάδα και να δοθεί το «πράσινο φως» για να ξεκινήσει η αναδιάρθρωση του χρέους (το περίφημο PSI) προκειμένου να ολοκληρωθεί ως τα μέσα Μαρτίου.

Ως τις 24 Φεβρουαρίου

Οπως προκύπτει από τα έγγραφα, οι δανειστές μας απαιτούν μέσα σε μία εβδομάδα – ως την ερχόμενη Παρασκευή 24 Φεβρουαρίου – την ολοκλήρωση όλων των προαπαιτούμενων δράσεων για την έγκριση της βοήθειας και την ενεργοποίηση του PSI. Αυτές είναι: η υπογραφή υπουργικών αποφάσεων και η έκδοση εγκυκλίων ώστε να καταργηθούν οι μετενέργειες (δηλαδή, η παράταση ισχύος) στις συμβάσεις εργασίας που έχουν λήξει ή λήγουν, η κατάργηση της μονιμότητας σε όλες τις υπάρχουσες συμβάσεις, το «πάγωμα» των ωριμάνσεων σε όλες τις ιδιωτικές συμβάσεις και η κατάργηση της υποχρεωτικής διαιτησίας.

Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, η Τρόικα έχει ζητήσει από τα κόμματα εξουσίας να δεσμευθούν ότι στην επόμενη συνταγματική αναθεώρηση θα υπάρξει πρόνοια για την κατάργηση της μονιμότητας και των δημοσίων υπαλλήλων, οι οποίοι σήμερα απομακρύνονται με την κατάργηση των θέσεων τους. Αυτό φοβούνται οι εργαζόμενοι στους τομείς πρόνοιας – στο υπουργείο Υγείας μεταφέρονται πλέον στο υπουργείο Εργασίας.

Με υπουργική απόφαση θα καθοριστούν τα τέλη για την έκδοση νέων αδειών φορτηγών αυτοκινήτων μετά την πλήρη απελευθέρωση των οδικών μεταφορών, ενώ θα αυξηθεί το τέλος επιτηδεύματος για όλους τους ελεύθερους επαγγελματίες (όλους όσοι εκδίδουν αποδείξεις παροχής υπηρεσιών),

Οι προαπαιτούμενες δράσεις

Δράση	Είδος δράσης	Προθεσμία ολοκλήρωσης
ΔΙΑΦΘΩΡΩΤΙΚΑ		
Η κυβέρνηση θα νομοθετήσει διαρθρωτικά μέτρα για το επίπεδο των συλλογικών συμβάσεων συμπεριλαμβανομένων:	Νόμος/ ΥΑ/ εγκύκλιος	
(i) της κατάργησης των «μετενεργιών» όταν λήγουν οι συλλογικές συμβάσεις	Νόμος/ εγκύκλιος	24 Φεβρουαρίου
(ii) της κατάργησης της μονιμότητας σε όλες τις υπάρχουσες παραδοσιακές συμβάσεις	Νόμος/ εγκύκλιος	24 Φεβρουαρίου
(iii) του παγώματος των ωριμάνσεων σε όλες τις ιδιωτικές συμβάσεις	Νόμος/ εγκύκλιος	24 Φεβρουαρίου
(iv) της κατάργησης της υποχρεωτικής διαιτησίας	Νόμος/ εγκύκλιος	24 Φεβρουαρίου
Η κυβέρνηση να νομοθετήσει την ευθυγράμμιση του επιπέδου του κατώτατου μισθού που ορίζει η Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας κατά 22%, παγώνοντάς το μέχρι το τέλος του προγράμματος και μια επιπρόσθετη μείωση κατά 10% για τους νέους, η οποία θα ισχύει γενικά χωρίς κάποιους περιορισμούς	Νόμος	24 Φεβρουαρίου
Η κυβέρνηση θα κλείσει τους μικρούς φορείς κοινωνικής ασφάλισης (ΟΕΕ, ΟΕΚ) και θα μειώσει τις δαπάνες για άλλους τομείς κοινωνικής ασφάλισης μη προτεραιότητας ώστε να επιτρέψει μία πλήρως χρηματοδοτούμενη μείωση στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	Νόμος	Τέλος Φεβρουαρίου
Η κυβέρνηση θεσπίζει δευτερεύουσα νομοθεσία για τον ορισμό των τιμών των αδειών των οδικών εμπορευματικών μεταφορών, αντικατοπτρίζοντας το διοικητικό κόστος και:	ΚΥΑ	Εχει υπογραφεί -Εκκρεμεί έκδοση ΦΕΚ
(i) και θα αναλύσουμε/καταγράψουμε τη νομοθεσία σε συγκεκριμένους τομείς υπηρεσιών και θα καταργήσουμε τους όποιους περιπτώσεις και ξεπερασμένους περιορισμούς για επιπλέον 20 επαγγέλματα υψηλής αξίας και / ή πολύ «κλειστά» επαγγέλματα για να διασφαλιστεί η συνέπεια με τον Ν. 3919	Ανάλυση νομοθεσίας / εγκύκλιοι	Τέλος Φεβρουαρίου
<i>Ιδιωτικοί πάροχοι υπηρεσιών πρωτοβάθμιας προστασίας, δηλαδή: i) ιδιωτικοί πάροχοι παροχής πρωτοβάθμιας υγειονομικής φροντίδας (ιδιωτικοί ιατροί, οδοντίατροι, ενώσεις ιατρών και οδοντιάτρων, ιδιωτικά διαγνωστικά κέντρα, ιδιωτικά κέντρα για φυσική ιατρική και αποκατάσταση, ii) μονάδες αιμοκάθαρσης εκτός νοσοκομείων και κλινικών, iii) οδοντοτεχνίτες, iv) μαγαζιά οπτικών και φακών επαφής, v) κέντρα φυσιοθεραπείας, vi) σαλόνια ομορφιάς, vii) κέντρα αδυνατίσματος, φορτοεκφορτωτές στις κεντρικές αγορές, ορκωτοί εκτιμητές, λογιστές και φοροτεχνικοί, αναλογιστές, εταιρίες προσωρινής απασχόλησης, ιδιωτικά γραφεία συμβουλευτικών υπηρεσιών για εργασιακά, ξεναγοί, μεσίτες ακινήτων</i>		

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ

Ολοκλήρωση μιας αναλυτικής μελέτης για την αντιμετώπιση της ΑΤΕ, στη βάση της δουλειάς των εξωτερικών ελεγκτικών εταιρειών	Μελέτη	Τέλος Φεβρουαρίου
Ολοκλήρωση μιας αναλυτικής αξιολόγησης των κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών	Αξιολόγηση	Τέλος Φεβρουαρίου (εξαρτάται από την πορεία διαβούλευσης με την Τρόικα)

Υιοθέτηση νομοθεσίας για τη βελτίωση του πλαισίου εξυγίανσης και ανακεφαλαίωσης των τραπεζών που θα:

(i) δίνει το δικαίωμα στην ΤΤΕ να καθορίζει νέες κεφαλαιακές απαιτήσεις μέσω κανονισμών και να κάνει χρήση του δικαιώματος να θεσπίζει νέες απαιτήσεις για κεφάλαιο Core tier 1	Τροποποίηση Ν. 3601, Νόμος	Τέλος Φεβρουαρίου (εξαρτάται από την πορεία διαβούλευσης με την Τρόικα)
(ii) αίρει τα εμπόδια στην ευέλικτη διαχείριση των συμβάσεων εργασιών στο πλαίσιο της τραπεζικής εξυγίανσης	Νόμος	
(iii) διασφαλίζει τη χρήση συντηρητικών εκτιμήσεων των στοιχείων του ενεργητικού για τις τράπεζες που έχουν πτωχεύσει	Νόμος	
(iv) επιτρέπει τη χρήση υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολόγων στην επανακεφαλαίωση των τραπεζών	Τροποποίηση του νόμου για το ΤΧΣ	
(v) εισάγει τη δυνατότητα να περιοριστούν τα δικαιώματα ψήφου του ΤΧΣ	Τροποποίηση του νόμου για το ΤΧΣ	
(vi) διαχωρίζει τις αρμοδιότητες εξυγίανσης σε ένα ξεχωριστό τμήμα της ΤΤΕ και τις αρμοδιότητες συστημικής εξυγίανσης στο ΤΧΣ	Νόμος	

Υιοθέτηση νομοθεσίας για τη βελτίωση του πλαισίου χρηματοπιστωτικής εποπτείας που θα περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις για:

(i) ίδρυση 2 ξεχωριστών τμημάτων στο ΤΧΣ με αρμοδιότητες τη διαχείριση των ιδιοκτησιακών συμφερόντων της κυβέρνησης σε τράπεζες και τη διαχείριση των μεταβατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, αντίστοιχα	Νόμος	Τέλος Φεβρουαρίου (εξαρτάται από την πορεία διαβούλευσης με την Τρόικα)
(ii) αναθεώρηση της εταιρικής δομής του ΤΧΣ για να συμπεριλάβει ένα Γενικό Συμβούλιο και ένα Διοικητικό Συμβούλιο	Νόμος	
(iii) αντιμετώπιση των ρυθμίσεων χρηματοδότησης για το ΤΕΚΕ και εξάλειψη ενδεχόμενων συγκρούσεων συμφερόντων εντός του ΤΕΚΕ	Νόμος	

* Η προθεσμία ολοκλήρωσης κάθε δράσης συμπεριλαμβάνει και τη δημοσίευση της σχετικής νομοθετικής πράξης στο ΦΕΚ, ενώ προϋποθέτει την προηγούμενη διαβούλευση και συμφωνία με την Τρόικα

Πηγή: ΜΕΡΡ και ελληνικές αρχές

που είναι 400 ευρώ στις πόλεις με πληθυσμό κάτω των 200.000 ατόμων και 500 ευρώ στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Με νόμο οι μειώσεις

Για ζητήματα που αφορούν τις περικοπές στα ειδικά μισθολόγια (γιατρών, δικαστικών, νομικών, στρατιωτικών, αστυνομικών, λιμενικών) σε ποσοστό 10% από 1ης Ιουνίου, τη νέα περικοπή των συντάξεων άνω των 1.300 ευρώ σε ποσοστό 12% σε όλα τα ταμεία κύριας ασφάλισης και των επικουρικών συντάξεων θα κατατεθεί στη Βουλή εφαρμοστικός νόμος. Με τις νέες περικοπές οι συνταξιούχοι θα χάσουν μέσα στο 2012 συνολικά 520 εκατ. ευρώ.

Σ' αυτόν θα υπάρξει και ρητή διάταξη για την αναδρομική εφαρμογή του νέου ενιαίου μισθολογίου στο Δημόσιο από 1ης Νοεμβρίου 2011. Με τη διάταξη αυτή και τις σχετικές αποφάσεις που θα ακολουθήσουν οι δημόσιοι υπάλληλοι που διατηρούσαν τις ίδιες αποδοχές καθώς δεν είχαν επαναξιολογηθεί ή «εξαχστεί» θα υποχρεωθούν να επιστρέψουν στο Δημόσιο τις πρόσθετες αμοιβές που είχαν πάρει.

Με απόφαση πρόκειται να καταργηθεί το ειδικό επίδομα για συμβασιούχους στα πανεπιστήμια και το επίδομα τροφής (κουπόνια) για φοιτητές, απόφαση που κατ' ουσίαν θα οδηγήσει στο κλείσιμο των πανεπιστημιακών λεσχών.

Στο τέλος του μήνα

Οπως προκύπτει από τα έγγραφα, ο έλεγχος που έγινε από την Τρόικα είναι εξονυχιστικός και μάλιστα αποκαλύφθηκε ότι η ΔΕΗ κρατούσε – προφανώς για ταμειακή της διευκόλυνση – τα έσοδα από τις εισπράξεις του τέλους ακινήτων για αρκετές ημέρες. Η Τρόικα απαιτούσε να θεσμοθετηθεί διάταξη με την οποία θα υποχρεώνεται η ΔΕΗ να μεταφέρει στον λογαριασμό «100» του Δημοσίου που τηρεί η Τράπεζα της Ελλάδος τις εισπράξεις από το τέλος ακινήτων εντός δύο ημερών.

Ως το τέλος Φεβρουαρίου θα πρέπει να εκδοθούν όλες οι αποφάσεις προκειμένου να τεθούν σε εκκαθάριση ο ΟΕΚ και ο ΟΕΕ και άλλοι φορείς του Δημοσίου που δεν αναφέρονται αναλυτικά.

Επίσης να εκδοθούν οι εγκύκλιοι για την πλήρη απελευθέρωση 20 κλειστών επαγγελματιών, μεταξύ των οποίων:

– Λογιστές, γιατροί, οδοντίατροι, οπτικά, κέντρα αδυνατίσματος, κέντρα αισθητικής, κεντρικές αγορές τροφίμων, φορτοεκφορτωτές κ.ά.

Ακραία απαίτηση είναι το κλείσιμο των επιχορηγούμενων από τον προϋπολογισμό ερευνητικών κέντρων.

Μέτρα για να επιτευχθεί ο στόχος του προϋπολογισμού του 2012

Δράση	Είδος δράσης	Προθεσμία ολοκλήρωσης
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ		
Υποθέτηση συμπληρωματικού προϋπολογισμού (Π/Υ) με στόχο πρωτογενούς ελλείμματος 1% του ΑΕΠ για το 2012 που να αντανακλά όλες τις αλλαγές που ακολουθούν:	Νόμος	2ο Φεβρουαρίου αναμένεται να κατατεθεί στη Βουλή
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ		
Προσαρμογή των επικουρικών συντάξεων και υλοποίηση αλλαγών στα ασφαλιστικά ταμεία που λαμβάνουν μεγάλες επιχορηγήσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό για την επίτευξη εξοικονομήσεων 300 εκατ. ευρώ το 2012	Νόμος, ΥΑ και αποφάσεις Διοικητικών Συμβουλίων	Τέλος Φεβρουαρίου
ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ - ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ		
Περικοπή εγχώριων επενδύσεων κατά €400 εκατ. σε σχέση με τον προϋπολογισμό του 2012	Θα περιληφθεί και στον συμπληρωματικό Π/Υ. Εγκύκλιος για κάθε έργο που θα κόβεται	Τέλος Φεβρουαρίου
Περικοπή αμυντικών δαπανών κατά €300 εκατ. σε σχέση με τον προϋπολογισμό του 2012 σε ταμειακή και σε λογιστική βάση	Εχει βρεθεί ποιες παραδόσεις αμυντικού εξοπλισμού δεν θα παραληφθούν και δεν θα πληρωθούν το 2012	Τέλος Φεβρουαρίου
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ - ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ		
Μείωση στις λειτουργικές δαπάνες του κράτους κατά 200 εκατ. ευρώ	Συμπληρωματικός Π/Υ και εγκύκλιος	2ο Φεβρουαρίου αναμένεται να κατατεθεί στη Βουλή ο συμπληρωματικός Π/Υ
Μείωση στις δαπάνες εκλογών	ΥΑ και συμπληρωματικός Π/Υ	
Μείωση στις επιδοτήσεις για τις παραμεθόριες περιοχές	ΥΑ για αναθεώρηση των κριτηρίων καταλληλότητας και συμπληρωματικός Π/Υ	
Κατάργηση επιδόματος για υπηρεσία στο εξωτερικό για τους εκπαιδευτικούς	ΥΑ και συμπληρωματικός Π/Υ	
Κατάργηση ειδικού επιδόματος για συμβασιούχους στα πανεπιστήμια	ΥΑ και συμπληρωματικός Π/Υ	Τέλος Φεβρουαρίου
Μείωση λειτουργικών δαπανών στα Τεχνικά Λύκεια	ΥΑ και συμπληρωματικός Π/Υ	Τέλος Φεβρουαρίου
Κατάργηση επιδόματος τροφίμων στα τεχνικά λύκεια	ΥΑ και συμπληρωματικός Π/Υ	Τέλος Φεβρουαρίου
Κατάργηση επιδόματος τροφίμων στα πανεπιστήμια	ΥΑ και συμπληρωματικός Π/Υ	Τέλος Φεβρουαρίου
Κλείσιμο ερευνητικών κέντρων	ΥΑ και συμπληρωματικός Π/Υ	Τέλος Φεβρουαρίου
Περικοπές στις επιχορηγήσεις του υπ. Πολιτισμού		Τέλος Φεβρουαρίου
Εκτακτο επίδομα (επίδομα ανάγκης)		Τέλος Φεβρουαρίου

* Η προθεσμία ολοκλήρωσης κάθε δράσης συμπεριλαμβάνει τη δημοσίευση της σχετικής νομοθετικής πράξης στο ΦΕΚ, ενώ προϋποθέτει την προηγούμενη διαβούλευση και συμφωνία με την τρόικα

Πηγή: ΜΕΦΡ και ελληνικές αρχές

Μέτρα για τις φαρμακευτικές δαπάνες

Δράση	Είδος δράσης	Προθεσμία ολοκλήρωσης
ΓΙΑΤΡΟΙ		
Υποχρεωτική ηλεκτρονική συνταγογράφηση (με ποινές για μη συμμόρφωση)	Νομος και ΚΥΑ	Τέλος Φεβρουαρίου
ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΕΣ		
Μείωση της τιμής του φαρμάκου με πατέντο σε ισχύ κατά 6% (επικαιροποίηση με βάση τις 3 χαμηλότερες)	ΥΑ	Τέλος Φεβρουαρίου
Μείωση της μέγιστης τιμής των γενοσήμων κατά 15% στο 40% του φαρμάκου που έχει πατέντο σε ισχύ	Νόμος και ΥΑ	Και τα δύο τέλος Φεβρουαρίου
Νέα είσοδος των γενοσήμων - off-patent φαρμάκων με τιμή κατά 10% χαμηλότερη των ήδη δραστηριοποιούμενων στην αγορά	ΥΑ	Τέλος Φεβρουαρίου
Επικαιροποίηση αρνητικής λίστας	ΚΥΑ	Τέλος Φεβρουαρίου
Επικαιροποίηση λίστας ΜΗΣΥΦΑ	ΥΑ	Τέλος Φεβρουαρίου
ΦΚΑ δεν θα καλύπτουν φάρμακα εκτός ενδείξεων και φάρμακα για καταπραύντικές - παρηγορητικές θεραπείες	Εγκύκλιος	Τέλος Φεβρουαρίου
Υποχρεωτική συνταγογράφηση με βάση τη δραστική ουσία σε δύο στάδια (το δεύτερο τον Ιούνιο)	Νομος και ΚΥΑ	Και τα δύο τέλος Φεβρουαρίου
Εισαγωγή διεθνών υποχρεωτικών πρωτοκόλλων για 160 ασθένειες, συμπεριλαμβανομένων των 10 πιο «ακριβών» ασθενειών	Νέα ΥΑ	Τέλος Φεβρουαρίου
Μη συμπερίληψη νέων φαρμάκων στη θετική λίστα, εκτός και αν περιλαμβάνεται στις αντίστοιχες λίστες των 2/3 των χωρών της ΕΕ	ΥΑ	Τέλος Φεβρουαρίου
Γραμμωτός κώδικας για τα φάρμακα με επιπλέον αναφορά στον ΕΟΦ	ΥΑ	ΥΑ ολοκληρώθηκε
Rebate (επανείσπραξη από τη θετική λίστα)	ΥΑ	Τέλος Φεβρουαρίου
Επιπλέον rebate επί της διαφοράς μεταξύ της πραγματικής και της δαπάνης-στόχου ως το 2015	Νόμος και ΚΥΑ	Τέλος Φεβρουαρίου
ΧΟΝΔΡΕΜΠΟΡΟΙ		
Μείωση του περιθωρίου χονδρεμπόρου ως και το 5%	Νόμος και ΥΑ	τέλος Φεβρουαρίου
ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟΙ		
Μείωση περιθωρίου κέρδους φαρμακείων κατά 1,5%	ΚΥΑ	Τέλος Φεβρουαρίου
Αύξηση του rebate των φαρμακείων με τζίρο πάνω από 35.000	Νόμος και ΥΑ	Και τα δύο τέλος Φεβρουαρίου
Ακριβά φάρμακα εις το εξής θα πωλούνται στα νοσοκομεία. Σταθερό κέρδος για φάρμακα πάνω από 200 ευρώ ίσο με 30 ευρώ	Νόμος και ΥΑ	
Κάλυψη μόνο των φαρμάκων που έχουν συνταγογραφηθεί ηλεκτρονικά	ΥΑ και εγκύκλιος	
Υποχρεωτική υποκατάσταση των συνταγογραφούμενων φαρμάκων με το φάρμακο με τη χαμηλότερη τιμή της ίδιας δραστικής ουσίας	ΥΑ και εγκύκλιος	
ΑΣΘΕΝΕΙΣ		
Αύξηση της συμμετοχής των ασθενών για φάρμακα κατά 15% Μ.Ο., με υψηλότερο ποσοστό να αντιστοιχεί στα φάρμακα με πατέντο σε ισχύ, και συμμετοχή βασισμένη στο φάρμακο και όχι στην ασθένεια	ΚΥΑ	Τέλος Φεβρουαρίου
ΑΛΛΑ		
Εκδοση συμπληρωματικών προϋπολογισμών που να συνάδουν προς τα νέα πλάφόν δαπάνης για τους ΦΚΑ και τα νοσοκομεία		Τέλος Φεβρουαρίου

ΥΑ: Υπουργική Απόφαση
ΚΥΑ: Κοινή Υπουργική Απόφαση

* Η προθεσμία ολοκλήρωσης κάθε δράσης συμπεριλαμβάνει και τη δημοσίευση της σχετικής νομοθετικής πράξης στο ΦΕΚ, ενώ προϋποθέτει την προηγούμενη διαβούλευση και συμφωνία με την τρόικα

Πηγή: ΜΕΦΡ και ελληνικές αρχές

ΓΝΩΜΗ

Ανώδυνη
σωτηρία
δεν υπάρχει...

ΤΟΥ
ΣΗΦΗ ΠΟΛΥΜΙΛΗ

Οι γέροι πεθαίνουν και οι νέοι δεν μπορούν να γεννηθούν. Γι' αυτό στη μεσοβασυλεία θα εκδηλωθεί μια μεγάλη ποικιλία από νοσηρά φαινόμενα» έγραφε κάμποσες δεκαετίες πριν ο Αντόνιο Γκράμσι σχολιάζοντας την κατάσταση στη χώρα του. Μια διαπίστωση που αντιστοιχεί απολύτως και στη δική μας κατάσταση σήμερα. Μόνο που σε μια χώρα όπως η Ελλάδα, με προϋπάρχουσες πολλαπλές παθογένειες, αυτά τα νοσηρά φαινόμενα τείνουν να κυριαρχήσουν σε όλους τους τομείς της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ζωής.

Γιατί έχουμε μια κοινωνία και ένα πολιτικό σύστημα σε διαρκή αμφιθυμία, να προσβλέπουν από τη μία στη σωτηρία της χώρας και στην παραμονή στο ευρώ και από την άλλη, επειδή αφενός δεν αντέχουν τη συνταγή, αφετέρου επειδή έχουν διαρραγεί πλήρως οι σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ τους, να ετοιμάζονται να παραδοθούν στη μοίρα μιας αναπόφευκτης κατάρρευσης.

Αυτή η δραματική αντίφαση διαπερνά, όπως φάνηκε στην ψηφοφορία στη Βουλή, τα δύο κόμματα που εναλλάσσονται στην εξουσία τις τελευταίες δεκαετίες, οδηγώντας στην αποσταθεροποίησή τους. Ο καιροσκοπισμός, ο λαϊκισμός, η δημαγωγία και η διαχείριση του κράτους ως κομματικού λάφυρου διαμόρφωσαν, όπως ήταν φυσικό, και ένα αναλόγου ύφους πολιτικό προσώπικό. Που αδυνατεί ακόμη και τώρα να καταλάβει ότι αυτό που διακυβεύεται δεν είναι η νομή της εξουσίας αλλά η οικονομική και γεωπολιτική τύχη της χώρας. Με συνέπεια, όπως επεσήμανε προχθές ο Στ. Ράμφος, να αναζητούμε ως κοινωνία – και ως πολιτικό σύστημα, θα πρόσθετα – μια παράταση από το παρόν και να ζητούμε ένα διάλειμμα για να δούμε τι θα κάνουμε αύριο. Σκοτώνουμε δηλαδή τον χρόνο μήπως και μας αφήσει ήσυχους στο μέλλον...

Μόνο που με τις παρατάσεις δεν κερδίζουμε πια τίποτε. Ίσως και να εξυπηρετούμε τα σχέδια εκείνων στην ευρωζώνη που έχουν αρχίσει να προετοιμάζονται – και να διευκολύνουν με τις απαιτήσεις τους – την έξοδό μας, γιατί τους είμαστε μπλεάς... Η εύκολη και συνηθισμένη λύση είναι να φορτώσουμε τα αδιέξοδά μας στον Σόιμπλε και στους ομοίους του, που για τους δικούς τους καιροσκοπικούς λόγους θέλουν να ξεμπερδεύουν μαζί μας. Ή, ακόμη χειρότερα, να καλλιεργήσουμε περισσότερο το διχασπικό κλίμα που διαπερνά κοινωνία και πολιτική και να κατηγορούμε από τη μία τους «προδότες» υποστηρικτές του μνημονίου ή τους ανεγκέφαλους θιασώτες της χρεοκοπίας και της επιστροφής στη δραχμή από την άλλη. Και να ξαναζήσουμε για πολλοστή φορά φαινόμενα ανεύθυνης επαναστατικότητας με ακόμη πιο επώδυνες καταστροφές εν ονόματι της... αντίστασης.

Μια διχασμένη κοινωνία όμως δεν έχει ούτε παρόν ούτε, πολύ περισσότερο, μέλλον. Εχουμε μια τελευταία ευκαιρία να επικρατήσει η λογική, η αλληλεγγύη, οι δημιουργικές λύσεις. Να σταματήσουμε να αρνιόμαστε την αλλαγή, όσο δύσκολη κι οδυνηρή κι αν είναι, για να μπορέσουμε να υπερβούμε τον κακό μας εαυτό και να ξαναποκτήσουμε τη χαμένη μας αυτοπεποίθηση. Άλλος, εύκολος δρόμος, δυστυχώς, δεν υπάρχει...

Η διπλή γλώσσα για τη χώρα μας και τα παιχνίδια του Σόιμπλε

Ο γερμανικός πειρασμός της χρεοκοπίας

Η διάσωση της Ελλάδας δεν είναι πλέον η μοναδική επιλογή

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Με την ελληνική κυβέρνηση να αναμένει από την αυριανή συνεδρίαση του Eurogroup στις Βρυξέλλες να ανάψει το «πράσινο φως» ώστε να προχωρήσουν η δανειακή σύμβαση και το «κούρεμα» του χρέους (PSI), η προσοχή του κ. Α. Παπαδήμου είναι στραμμένη στο Βερολίνο (και κατά δεύτερο λόγο στο Αμστερνταμ και στο Ελσίνκι). Η σκληρή γερμανική στάση την εβδομάδα που πέρασε, η οποία εκφράστηκε δημοσίως από τον Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, προκάλεσε έντονες αντιδράσεις. Σύμφωνα με ορισμένες πηγές αλλά και δημοσιεύματα του γερμανικού Τύπου, καταδεικνύει τη διάσταση απόψεων που έχει αρχίσει να διαμορφώνεται μεταξύ του υπουργού Οικονομικών και της Ανγκελα Μέρκελ.

Η γερμανίδα καγκελάρια είχε ξεκαθαρίσει πριν από λίγες ημέρες ότι «δεν υπάρχει θέμα εξόδου της Ελλάδας από την ευρωζώνη». Την... μπαγκέτα μετά πήρε όμως ο Σόιμπλε, ο οποίος αρχικά είπε ότι δεν μπορεί η Γερμανία να ρίχνει συνεχώς χρήματα σε «ένα βαρέλι χωρίς πάτο» και στη συνέχεια ότι η Ελλάδα πρέπει να ακολουθήσει το «μοτέλο Μόντι»: να δημιουργηθεί μια κυβέρνηση τεχνοκρατών και να ολοκληρωθεί με αυτήν η θητεία της παρούσας Βουλής.

Υπάρχει όμως όντως ρήγμα μεταξύ της καγκελάριας και του βασικότερου υπουργού της; Ή μήπως όλα

αυτά είναι μέρος μιας τακτικής που σκοπό έχει να στριμώξει την ελληνική πλευρά και να μην της αφήσει το παραμικρό περιθώριο ελιγμών εν όψει του δεύτερου πακέτου βοήθειας; Ο πρωθυπουργός της Γαλλίας Φρανσουά Φιγιόν ξεκαθάρισε την Παρασκευή ότι «δεν υπάρχει διάσταση απόψεων με την καγκελάρια Ανγκελα Μέρκελ, η οποία συμ-

Σε Βερολίνο, Αμστερνταμ και Ελσίνκι έχει αρχίσει να διαμορφώνεται η άποψη ότι ούτε το δεύτερο δάνειο των 130 δισ. δολαρίων θα είναι επαρκές

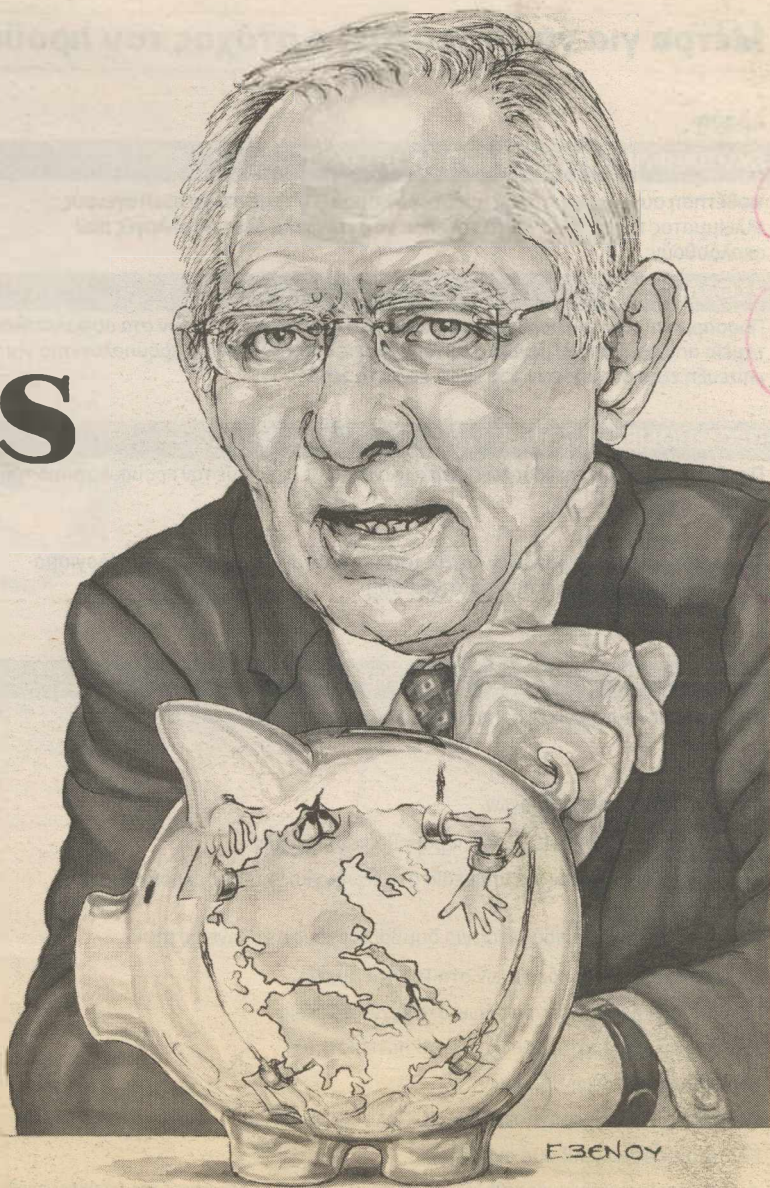
μερίζεται τη θέση μας, αλλά ακούμε συχνά φωνές μέσα από τη γερμανική κυβέρνηση που εκφράζουν διαφορετική άποψη».

Κοινοτικές πηγές από τις Βρυξέλλες σημειώνουν ότι σε Βερολίνο, Αμστερνταμ και Ελσίνκι έχει αρχίσει να διαμορφώνεται η άποψη ότι ούτε το δεύτερο δάνειο των 130 δισ. δολαρίων θα είναι επαρκές για την Ελλάδα. «Η ισορροπία ισχύος έχει μεταβληθεί» παρατηρούσε πριν από λίγες ημέρες ευρωπαίος διπλωμάτης στους «Financial Times». «Η διάσωση της Ελλάδας δεν θεωρείται πλέον η μοναδική επιλογή. Στο τραπέζι βρίσκεται πλέον η χρεοκοπία της Ελλάδας εντός της ευρωζώνης» εξηγούν.

Δύο είναι, επισημαίνουν οι γνωρίζοντες, οι λόγοι της, τουλάχιστον δημόσιας, διαφοροποίησης εντός Γερμανίας. Ο πρώτος είναι η τεράστια κρίση εμπιστοσύνης ότι οι ελληνικές πολιτικές δυνάμεις θα τηρήσουν τις δεσμεύσεις που ανέλαβαν, παρά το γεγονός ότι ακόμη και ο πρόεδρος της ΝΔ κ. Αντ. Σαμαράς ψήφισε το νέο μνημόνιο. Και ο δεύτερος, η άποψη ότι πλέον έχουν δημιουργηθεί τα απαραίτητα τείχη ασφαλείας ώστε να προστατευθεί η ευρωζώνη ακόμη και σε περίπτωση ελληνικής χρεοκοπίας.

«Ο πυρήνας του ζητήματος είναι σαφής» εξηγούν γερμανοί αξιωματούχοι μιλώντας στο «Βήμα της Κυριακής». «Πρέπει να διασφαλίσουμε ότι το νέο πρόγραμμα, που είναι πολυτετές, θα εφαρμοστεί ανεξαρτήτως του αποτελέσματος των εκλογών. Όταν βλέπουμε ότι ηγέτες όπως ο Αντώνης Σαμαράς λένε πως θα επαναδιαπραγματευθούν το πρόγραμμα, αυτό μας κάνει να αισθανόμαστε άβολα όταν προσφέρουμε τόσο μεγάλες πιστώσεις στην Ελλάδα. Πρέπει να μπορούμε να πούμε στους φορολογουμένους μας ότι θα διασφαλίσουμε την επιστροφή των χρημάτων αυτών. Και αυτά που κάνει ο κ. Σαμαράς μάς δημιουργούν δυσκολίες» προσθέτουν.

Οι υποστηρικτές της άποψης αυτής θεωρούν ότι οι μεγάλες πολιτικές δυνάμεις στην Ελλάδα αρνούνται να κάνουν αυτό που συνέβη σε Πορτογαλία και Ιρλανδία, τις άλλες δύο χώρες υπό «μνημονιακό καθεστώς»: να δεσμευθούν προεκλογικά ότι δεν θα παρεκκλίνουν από τα συμφωνηθέντα.

Ε. ΞΕΝΟΥ

Βλέπουν την άνοδο των ποσοστών των κομμάτων της Αριστεράς και φοβούνται ανατροπές.

Παράλληλα όμως, ενώ ως πριν από λίγους μήνες μια χρεοκοπία της Ελλάδας περιγραφόταν ως μια νέα «υπόθεση Lehman Brothers», η άποψη αυτή χάνει οπαδούς. Υπάρχει ροπή προς την αντίθετη κατεύθυνση, όπως φαίνεται από τα όσα είπε ο φινλανδός υπουργός Εξωτερικών Αλεξάντερ Στουμπ: «Δεν υποστηρίζω μια ελληνική χρεοκοπία, ήπια ή σκληρή, αλλά δεν αποκλείω την πιθανότητά της αν οι Έλληνες δεν κάνουν συντονισμένα αυτό που πρέπει».

Υψηλόβαθμη κοινοτική πηγή σημειώνει ότι «πλέον οι πιθανότητες δια-

σποράς της ελληνικής κρίσης έχουν μειωθεί δραματικά. Ακόμη και πίσω από κλειστές πόρτες, άνθρωποι που μέχρι πρότινος ήταν θετικοί για την ελληνική υπόθεση έχουν αρχίσει να μεταβάλλουν στάση». Και επικαλείται τρεις λόγους.

Ο πρώτος είναι η ταχεία προώθηση του «Δημοσιονομικού Συμφώνου» που αναμένεται να υπογραφεί στην προσεχή Σύνοδο Κορυφής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 1-2 Μαρτίου.

Ο δεύτερος είναι ότι από το δεύτερο μισό του 2012 θα τεθεί σε λειτουργία ο μόνιμος Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM), διαδεχόμενος τον προσωρινό μηχανισμό EFSF. Με κεφάλαιο 500 δισ. ευρώ, ο ESM θεωρείται ότι θα μπορεί να βοηθήσει χώρες με οικονομικά προβλήματα στο μέλλον. Και ο τρίτος είναι ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), υπό την ηγεσία του Μάριο Ντράγκι, συμβάλλει στην προστασία και στη ρευστότητα των ευρωπαϊκών τραπεζών.

Η Ανγκελα Μέρκελ όμως φοβάται ότι αν δεν προχωρήσει η συμφωνία για το νέο δάνειο και το PSI, παρά τα ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα, όλη η ευρωζώνη θα βυθιστεί στο χάος. Ο Γκούντραμ Βολφ, υποδιευθυντής της πολύ γνωστής δεξαμενής σκέψης Bruegel, λέει στο «Βήμα» ότι «πιθανή έξοδος της Ελλάδας από την ευρωζώνη θα ισοδυναμούσε με καταστροφή. Τα τείχη ασφαλείας που έχουν υψωθεί θα μπορούσαν πάντως να διαχειριστούν πιθανή ελληνική χρεοκοπία εντός της ζώνης του ευρώ».

Ακόμη και αυτό το σενάριο όμως, με πιθανή άρνηση των ιδιωτών πισωτών να δεχθούν τη συμφωνία για το PSI ή με αδυναμία να τεθούν σε ισχύ οι ρήτρες συλλογικής δράσης (CACs), θα έχει σοβαρές συνέπειες. Ο κ. Βολφ σημειώνει ότι οι γερμανικές και οι γαλλικές τράπεζες θα πληγούν ελάχιστα, καθώς έχουν ήδη ξεφορτωθεί μεγάλο μέρος ελληνικών ομολόγων.

Το ξεπάγωμα των σχέσεων της Αθήνας με το Παρίσι και ο γαλλογερμανικός άξονας

Οι γαλλικές εκλογές και ο παράγοντας Ολάντ

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΒΑΙΟΣ

Σε επικίνδυνο παιχνίδι με τον χρόνο εξελίσσεται η σχέση της ΕΕ με την Ελλάδα. Υπό τις παρούσες συνθήκες, και με βεβαιωμένη πλέον την αρνητική προδιάθεση των ξένων κυβερνήσεων απέναντι στη χώρα, ως αποφασιστικό διάστημα για την τύχη της χώρας ορίζεται αυτό που ξεκινά με το προγραμματισμένο για αύριο Eurogroup και καταλήγει στις προεδρικές εκλογές της Γαλλίας στις 22 Απριλίου και στις 6 Μαΐου.

Κατά πολλούς, δεν είναι εντελώς συμπτωματικό ότι η 29η Απριλίου και η 6η Μαΐου αναφέρονται από κάποιους ως πιθανές ημερομηνίες εκλογών και στην Ελλάδα.

Στον χρόνο που μεσολαβεί έως τότε, η ελληνική κυβέρνηση και το

πολιτικό σύστημα που την περιβάλλει, έχουν την τελευταία τους ευκαιρία για την αποκατάσταση κάποιων παραδοσιακών συμμαχιών εντός ΕΕ, οι οποίες τείνουν να εξαφανιστούν.

Μία από αυτές είναι και η σχέση Αθήνας - Παρισιού, η οποία τις προηγούμενες δεκαετίες απέδωσε πολλά, ανεξαρτήτως πολιτικών συσχετισμών στη μία ή την άλλη χώρα. Σήμερα όμως οι σχέσεις είναι σχεδόν «παγωμένες».

Υπό τις σημερινές συνθήκες, με την Ελλάδα να αποτελεί πλέον ξεκάθαρα και απερίφραστα το παράδειγμα προς αποφυγήν για τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, οι γαλλικές εκλογές του Απριλίου - Μαΐου, η πιθανή νίκη του κ. Ολάντ και η ενδεχόμενη στροφή του Παρισιού προς άλλες διεξόδους από την κρίση ενδέχεται να αποτελέσουν ορόσημο για τις εξελίξεις.

Ως αποφασιστικό διάστημα για την τύχη της χώρας ορίζεται αυτό που ξεκινά με το προγραμματισμένο για αύριο Eurogroup και καταλήγει στις προεδρικές εκλογές της Γαλλίας στις 22 Απριλίου και στις 6 Μαΐου

Ουδείς ελπίζει ότι θα υπάρξει ριζική ανατροπή του σκηνικού και αλλαγή της ατζέντας για τη χώρα μας: αρκετοί θεωρούν όμως ότι αν η Ελλάδα έως τότε έχει κατορθώσει να βελτιώσει την αρνητική της εικόνα και να πείσει για την προώθηση των αλλαγών που

θέλουν να επιβάλουν οι δανειστές, ενδέχεται να έχει μία παραπάνω ευκαιρία, ειδικώς αν υπάρξει μια μετατόπιση των συσχετισμών στη Γαλλία.

Το καθοριστικό στοιχείο που σχετίζεται με τις γαλλικές εκλογές αφορά τη στάση του υποψηφίου των Σοσιαλιστών κ. Φρανσουά Ολάντ έναντι της πολιτικής Μέρκελ, αλλά και απέναντι στον πυρήνα του νέου δημοσιονομικού συμφώνου, που προωθήθηκε από το Βερολίνο, με τη συνεργασία του κ. Σαρκοζί. Πιθανολογείται δηλαδή μια μετατόπιση στον γαλλογερμανικό άξονα.

Οι ημερομηνίες και τα χρονοδιαγράμματα στο πεδίο των ευρωπαϊκών πολιτικο-οικονομικών εξελίξεων συμπίπτουν κατά ανησυχητικό τρόπο με τις εξελίξεις και τα χρονοδιαγράμματα στο ελληνικό πρόβλημα.

Εφθασε το τέλος του δικομματισμού;

Τα όσα συνέβησαν μετά την ψηφοφορία της περασμένης Κυριακής στη Βουλή έκαναν πολλούς να μιλήσουν για «τέλος εποχής» για τα πολιτικά κόμματα της Μεταπολίτευσης. Με τη γλώσσα των αριθμών: στις εκλογές του 2009 το ΠαΣοΚ εξέλεξε 160 βουλευτές και η ΝΔ 91. Μετά τις διαγραφές της Κυριακής, η κοινοβουλευτική δύναμη του ΠαΣοΚ ανέρχεται

σε 131 βουλευτές και της ΝΔ σε 63. Μπορούν να επιζητήσουν έπειτα από τόσο βαρύ τραυματισμό τα δύο κόμματα εξουσίας; Στις σημερινές συνθήκες σίγουρα όχι, απαντά ο κ. Ανδρέας Πανταζόπουλος, προσθέτοντας όμως πως μια ατμόσφαιρα κοινωνικού φόβου θα μπορούσε να λειτουργήσει συσπειρωτικά για ένα τμήμα της παλιάς εκλογικής τους βάσης. Θα

πρέπει ίσως να ξεχάσουμε για κάποιο διάστημα τις σταθερές κυβερνήσεις που εξασφάλιζε το δικομματικό σύστημα εναλλαγής στην εξουσία, παρατηρεί ο κ. Νίκος Μαραντζίδης. Αναπόφευκτα όμως κόμματα και πολιτικοί θα κληθούν να βρουν μια νέα ισορροπία μεταξύ τους και με τους εκλογείς, επισημαίνει η κυρία Βασιλική Γεωργιάδου.

Αναζητώντας έναν νέο πολιτικό εαυτό

ΤΟΥ
ΑΝΔΡΕΑ
ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Μεταφορικά μιλώντας, την προηγούμενη Κυριακή οι δύο πολιτικοί αρχηγοί, του ΠαΣοΚ και της ΝΔ, διέγραψαν τα κόμματά τους! Διέγραψαν ωστόσο ένα μεταπολιτευτικό παρελθόν που είναι πάντα παρόν, με την έννοια ότι η έντονη κοινωνική δυσφορία εξακολουθεί σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό να εκφράζεται όπως και πριν, όταν βέβαια δεν επιλέγει τα μέσα μιας μηδενιστικής βίας.

Το παρελθόν, επομένως, αντιστέκεται και κυρίως εμπλουτίζεται από ένα νέο κοινωνικό ρήγμα τις διαστάσεις του οποίου δεν μπορούμε ακόμη να μετρήσουμε. Για την ώρα, η σύγχυση και τα ερωτήματα είναι πολλά, όπως: ποιες σχέσεις αντιπροσωπεύσης θα έχουν στο εξής τα δύο «μεγάλα» κόμματα με την κοινωνία; Είναι αλήθεια ότι οι παραδοσιακές διαιρέσεις κατέρρευσαν και ότι σήμερα, όπως λέγεται, το «τέλος των πολυσυλλεκτικών κομμάτων»; Οδεύουμε, πράγματι, προς πλήρη αναδιαμόρφωση της πολιτικής σκηνής;

Εύλογα ερωτήματα, «αφελή» και «σοβαρά», που δείχνουν την αναπόφευκτη σύγχυση που επικρατεί μέσα σε ένα ρευστό κοινωνικό και πολιτικό τοπίο. Προπάντων ερωτήματα που δεν μπορούν να απαντηθούν, παρά μόνον αν επιχειρήσουμε να ξαναδιαβάσουμε τη σημερινή συγκυρία της εθνικής και κοινωνικής κρίσης. Το ΠαΣοΚ, ως κυβέρνηση, αγνόησε πλήρως τον παράγοντα της πολιτικής και συμβολικής της διαχείρισης. Η θηριώδης κοινωνική του αποξένωση, όπως αυτή καταγράφεται στις δημοσκοπήσεις, είναι προϊόν και αυτού του μείζονος ελλείμματος. Επειδή δεν μπόρεσε να επεξεργασθεί ένα οπωσδήποτε δύσκολο πρόγραμμα, μια «εθνική στρατηγική», μακρόχρονης έστω, εξόδου από την κρίση, παραγνώρισε και τη ζωτική ανάγκη μιας πειστικής αφή-

ΜΕΣΑ ΣΕ 29 μήνες έχει αλλοιωθεί περίπου το ένα πέμπτο του Κοινοβουλίου όπως αυτό διαμορφώθηκε από τις εκλογές

γησης της. Προσανατολισμένη αποκλειστικά η προηγούμενη κυβέρνηση σε ένα διαρκές επείγον και θεωρώντας ότι η «σωτηρία» θα έλθει απ' έξω, κατανόησε την κρίση μόνον ως οικονομικό πρόβλημα, χωρίς να αναζητεί κοινωνικά ερείσματα στο εσωτερικό. Ο επείγων και οδυνηρός εκσυγχρονισμός, επιβεβλημένος από ανεξέλεγκτες περιστάσεις, λειτούργησε παραλυτικά, απώθησε κάθε πρωτοβουλία για την εκπόνηση ενός στοιχειώδους εθνικού σχεδίου και υπονόμωσε την αναγκαία απεύθυνση σε κοινωνικές δυνάμεις που θα μπορούσαν να το στηρίξουν.

Η σημερινή κρίση του ΠαΣοΚ δεν εξηγείται μόνον από το γεγονός ότι με τη «μνημονιακή» πολιτική του «πρόδωσε» τα συμφέροντα και τις έξεις των πάλοι ποτέ μη προνομιούχων του, αλλά και από τη ριζική αδυναμία του να προσαρμοσθεί εγκαίρως στις νέες εξελίξεις. Η βασική αιτία αυτής της αδυναμίας συνίσταται

σε μια πλάνη: πίστεψε ότι τα πάντα κρίνονται έξω, ότι όλα είναι θέμα διαπραγματεύσεων με τους εταίρους και δανειστές μας, ενώ στην πραγματικότητα, παρά τους αναντίρρη-

ΠαΣοΚ και ΝΔ φαίνεται να πληρώνουν την κρίση εμπιστοσύνης με την κοινωνία γιατί και τα δύο βρέθηκαν εκτός πολιτικής

τους εξωτερικούς καταναγκασμούς, η όποια επιτυχία δοκιμάζεται και κρίνεται στο εσωτερικό της χώρας. Με άλλα λόγια, το ΠαΣοΚ μπορεί να ήταν στην κυβέρνηση, ταυτοχρόνως όμως ήταν εκτός πολιτικής.

Η Νέα Δημοκρατία ακολούθησε την αντίστροφη φορά. Ο βολικός

αντιπολιτευτικός λαϊκισμός της την προστάτευσε από τη θεομηνία που έπληξε τον αντίπαλό της, η τωρινή ωστόσο πρόσκρουση με την πραγματικότητα μπορεί να αποδειχθεί εξίσου οδυνηρή και γι' αυτήν. Κυριολεκτικά μέσα σε μία νύχτα έχασε την αίγλη της λαϊκής Δεξιάς, την «κινηματική» και «λαϊκή» ταυτότητα που θέλησε η ηγεσία της να προσδώσει σε ένα τραυματισμένο κόμμα. Η ΝΔ έπεσε θύμα της αντίστροφης πλάνης: έδειξε ότι αγνοεί επιδεικτικά τους εξωτερικούς καταναγκασμούς, υπερτιμώντας, για δικούς της λόγους, τους εσωτερικούς παράγοντες. Η αναζήτηση κοινωνικών ερεισμάτων στην αντιπολιτευτική πολιτική της έγινε εις βάρος μιας ισόρροπης και ορθολογικής αντιμετώπισης της κρίσης. Με άλλα λόγια, το πρόβλημα της λαϊκής ταυτότητας του κόμματος, έτσι όπως αυτό έγινε αντικείμενο διαχείρισης, δεν σκόρπισε μόνο

ψευδαισθήσεις αλλά, υπονομεύοντας τα προγραμματικά του καθήκοντα σε περίοδο μείζονος εθνικής κρίσης, το έθεσε εκτός πολιτικής.

Με δυο λόγια, και τα δύο κόμματα φαίνεται να πληρώνουν την κρίση εμπιστοσύνης με την κοινωνία (κρίση ορατή στο ΠαΣοΚ, διαφανόμενη στη ΝΔ) για τον ίδιο ακριβώς λόγο: γιατί και τα δύο βρέθηκαν εκτός πολιτικής. Το ΠαΣοΚ μπορεί να επαίρεται ότι πληρώνει τον «αντι-λαϊκισμό» του, την αγνόηση του πολιτικού κόστους, στην πραγματικότητα όμως πληρώνει την πολιτική αμεριμνησία του. Η Νέα Δημοκρατία μπορεί να επαίρεται για τη σημερινή επίδειξη υπευθυνότητας, αλλά είναι πολύ πιθανόν να πληρώσει ακριβώς τον ανεπξέργαστο «λαϊκισμό» της, που δεν ήταν παρά η φυγή εξόδου της από την πολιτική πραγματικότητα.

Αραγε υπάρχει δυνατότητα γι' αυτά τα δύο κόμματα να ανακάμψουν; Σε συνθήκες κοινωνικής πόλωσης και τιμωρητικών συμπεριφορών, η απάντηση δεν μπορεί παρά να είναι αρνητική. Παρ' όλα αυτά, η απουσία αξιόπιστων εναλλακτικών λύσεων θα μπορούσε να υπονομεύσει εν μέρει και αυτήν ακόμη τη φαινομενικά «λογική» απάντηση. Επιπλέον, μια ατμόσφαιρα κοινωνικού φόβου θα μπορούσε επίσης να λειτουργήσει συσπειρωτικά για ένα τμήμα της παλιάς εκλογικής βάσης των δύο κομμάτων. Η πραγματική τους όμως αναζωογόνηση, αν αυτή μπορούσε να επιτευχθεί, θα προϋπέθετε μάλλον την άρνηση του σημερινού μη πολιτικού εαυτού τους. Πράγμα που σημαίνει την επικέντρωση στα ουσιαστικά της εθνικής κοινότητας, σε μια τολμηρή και αλληλέγγυα αντίληψη του κοινού συμφέροντος. Και τα δύο κόμματα θα έπρεπε να ξαναφτιάξουν τον λαό τους, να φτιάξουν πολιτικό λαό. Αραγε, αν το επιχειρούσαν, θα μπορούσαμε ακόμη να μιλάμε για τα ίδια κόμματα;

Ο κ. Ανδρέας Πανταζόπουλος είναι επίκουρος καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Αποταμιευτικός
Λογαριασμός
«Αξίζει»

Κάθε προσπάθεια αξίζει επιβράβευση.

Αποταμιευτικός Λογαριασμός **«Αξίζει»** με **επιτόκιο 3%*** για όλους!

* Το επιτόκιο 3% είναι μικό ετησιοποιημένο και ισχύει για κάθε μήνα που το υπόλοιπο του λογαριασμού είναι τουλάχιστον 300€ και υψηλότερο κατά 1€ από αυτό του προηγούμενου. Σε αντίθετη περίπτωση, ισχύει επιτόκιο 0,10%.

18218

www.piraeusbank.gr

**ΤΡΑΠΕΖΑ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

Παράγοντας πολιτικής σταθερότητας

ΤΟΥ
ΝΙΚΟΥ ΜΑΡΑΝΤΖΙΔΗ

Χρειάστηκαν δύο δικτατορίες, δύο πόλεμοι και ένας εμφύλιος για να καταρρεύσει το κομματικό σύστημα δύο φορές από το 1936 μέχρι το 1967. Την πρώτη φορά η δικτατορία του Μεταξά, ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος και ο Εμφύλιος συνέβαλαν στην εξαφάνιση των κομμάτων του Μεσοπολέμου, του Λαϊκού Κόμματος και του Κόμματος Φιλελευθέρων. Οι νέοι πολιτικοί σχηματισμοί αναπτύχθηκαν μεταπολεμικά πάνω στη διαίρεση που προκάλεσαν το τραύμα της εμφύλιας σύγκρουσης και ο Ψυχρός Πόλεμος. Τριάντα χρόνια αργότερα, η δικτατορία των Συνταγματαρχών και η τραγωδία της Κύπρου έπαιξαν καταλυτικό ρόλο στην κατάρρευση των παλαιών κομμάτων. Το νέο πολιτικό σύστημα της Μεταπολίτευσης επιδίωξε την παγίωση των δημοκρατικών θεσμών και την ευρωπαϊκή προοπτική της χώρας.

Ευτυχώς πάντως, αν καταρρεύσει τώρα το κομματικό σύστημα, δεν θα είναι απόρροια αιματοκυλίσματος ή εξαιτίας κάποιας ερπύστριας. Ευτυχώς σίγουρα, αλλά κάπου εδώ τελειώνουν τα καλά νέα.

Αρκετοί εκτιμούν πως το κομματικό σύστημα της Μεταπολίτευσης πι-

θανόν να ζει τις τελευταίες του στιγμές. Η εξασθένηση των κομματικών σχηματισμών εντός του Κοινοβουλίου είναι αναμφίβολα πρωτοφανής. Μέσα σε δύο μόλις χρόνια οι ανεξάρτητοι βουλευτές έχουν γίνει αξιωματική αντιπολίτευση! Οι πολιτικές ηγεσίες χρησιμοποιώντας παραδοσιακές μεθοδολογίες, όπως αυτή της κομματικής πειθαρχίας, αδυνατούν να συγκρατήσουν τις απώλειες. Τόσο το μαστίγιο της διαγραφής όσο και το καρότο της εκ νέου τοποθέτησης στη λίστα δείχνουν να έχουν χάσει μεγάλο μέρος της αξίας τους.

Πάντως κανείς δεν είναι σε θέση να προβλέψει με ακρίβεια τι μπορεί να συμβεί στο κομματικό σύστημα μέσα στους επόμενους μήνες. Η αιτία είναι πως πολλά εξαρτώνται, πρώτα και κύρια, από μια σειρά πολύπλοκες αποφάσεις σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο. Μια αποτυχία της χώρας να ξεπεράσει τους σκοπέλους που θα βρεθούν μπροστά της θα έδινε το τελειωτικό χτύπημα στο παραπαίον κομματικό σύστημα. Μια ανεξέλεγκτη χρεοκοπία θα ήταν κάτι που θα ισοδυναμούσε με πολιτικό σεισμό ισοδύναμου μεγέθους με αυτόν της Μικρασιατικής Καταστροφής.

Ακόμη όμως και αν δεν συμβεί κάποιο ατύχημα στα δημόσια οικονομικά της χώρας τους επόμενους μήνες, τα πράγματα παρουσιάζονται ιδιαίτερα αβέβαια για το κομματικό σύστημα. Η δημοσκοπική φθορά των δύο μεγάλων κομμάτων τα τελευταία χρόνια είναι εντυπωσιακή (κυρίως βέ-

βαια του ΠαΣοΚ). Οι έρευνες γνώμης καταγράφουν την ύπαρξη μιας Βουλής με 7 ή και 8 κόμματα και με το άθροισμα ΝΔ και ΠαΣοΚ να μην ξεπερνάει το 50%. Τα παλιά μεγάλα κόμματα δεν είναι πια ελκυστικά.

Τι σημαίνει όμως πρακτικά μια τέτοια κατάσταση; Είναι απολύτως βέβαιο πως έτσι εισερχόμαστε ως κοινωνία στον κόσμο της πολιτικής αβεβαιότητας και ανασφάλειας. Θα πρέπει ίσως να ξεχάσουμε για κάποιο διάστημα τις σταθερές κυβερνήσεις και κυρίως τις ισχυρές πολιτικές ηγεσίες.

Το ζουμί πάντως της υπόθεσης βρίσκεται στο παρακάτω απλό ερώ-

Για τρεις δεκαετίες, ο δικομματισμός κατάφερε να περιορίσει τις επικίνδυνες συγκρούσεις. Απλώς αυτό έγινε με λάθος τρόπο

τημα: Το πιθανό τέλος του δικομματισμού θα αποτελέσει μια θετική εξέλιξη για τη χώρα; Η απάντηση δεν είναι εύκολη, και το πιο σίφρον θα ήταν να απαντήσει κάποιος: Εξαρτάται. Εξαρτάται κυρίως από την ποιότητα και τα γενικότερα χαρακτηριστικά των κομμάτων που θα εισέλθουν στο ελληνικό Κοινοβούλιο ως αποτέλεσμα της απώλειας ισχύος των μεγάλων κομμάτων.

Ο κατακερματισμός όμως του κομματικού συστήματος έχει σήμερα αριστερόστροφη διεύθυνση. Η ενίσχυση των κομμάτων της άκρας Αριστεράς (ΚΚΕ και ΣΥΡΙΖΑ) στο Κοινοβούλιο, σε συνδυασμό με την ανάδυση των κομμάτων της δυσारेστημένης σοσιαλδημοκρατίας (ΔΗΜΑΡ, νέο κόμμα από τον χώρο των διαγραμμένων του ΠαΣοΚ) και την ενίσχυση – έστω και χωρίς κοινοβουλευτική παρουσία – ακραιφνών ακροδεξιών και ρατσιστικών κομμάτων (Χρυσή Αυγή), θα έχει ως συνέπεια να ενταθούν οι αντισυμβατικές πιέσεις. Είναι χαρακτηριστικό πως το ΚΚΕ έφτασε πλέον να δηλώνει ανοιχτά πως επιδιώκει την άμεση

μετατροπή της χώρας σε Λαϊκή Δημοκρατία. Είκοσι μόλις χρόνια μετά την πτώση του κομμουνιστικού ολοκληρωτισμού, η ευκολία με την οποία ένα πολιτικό κόμμα μιας χώρας, που συνόρευε με ένα από τα αθλιότερα παραδείγματα του διεθνούς κομμουνιστικού συστήματος (Αλβανία), διατυμπανίζει δημόσια τέτοιου είδους στόχους είναι, το λιγότερο που μπορεί να πει κανείς, εντυπωσιακή.

Είναι σαφές, κατά τη γνώμη μου, λαμβάνοντας υπόψη την κουλτούρα της ελληνικής πολιτικής ζωής, ότι ένα τοπίο αριστερόστροφου ακραίου και πολωμένου πολυκομματισμού είναι δύσκολο να εγγυηθεί στους πολίτες μερικά βασικά δημόσια αγαθά, όπως είναι η πολιτική σταθερότητα και η ασφάλεια. Η ανησυχία για την ικανότητα να διακυβερνηθεί η χώρα σε ένα τέτοιο κοινοβουλευτικό περιβάλλον πρέπει να θεωρηθεί λοιπόν απολύτως κατανοητή.

Μας αρέσει ή όχι, ο δικομματισμός, που απέτυχε παταγωδώς σε πολλά άλλα, πέτυχε για τρεις δεκαετίες να διατηρήσει ένα επίπεδο πολιτικής και κοινωνικής σταθερότητας. Ενσωματώνοντας αιτήματα και κοινωνικές δυνάμεις μέσα στους δημοκρατικούς πολιτικούς θεσμούς και λειτουργώντας με κεντρομόλο τρόπο, ο δικομματισμός κατάφερε να περιορίσει τις επικίνδυνες συγκρούσεις. Απλώς αυτό έγινε με λάθος τρόπο.

Ο κ. Νίκος Μαραντζίδης είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Το τέλος των «κομμάτων-καρτέλ»

ΤΗΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

Στη μαζική δημοκρατία τα κόμματα επικαλούμενα το «κοινό καλό» προωθούν τα συμφέροντα των κοινωνικών ομάδων που τα στηρίζουν, ευρισκόμενα σε ανταγωνισμό μεταξύ τους και σε διαδραστική σχέση με την οργανωμένη βάση και τους οπαδούς τους. Αυτή η διττή σχέση (ανταγωνισμός με τους κομματικούς αντιπάλους, συναίνεση με τους φυσικούς κοινωνικούς συμμάχους) μεταβάλλεται καθώς στη μαζική δημοκρατία περιορίζονται οι κοινωνικές ρήξεις και αυξάνεται η ευημερία για περισσότερες ομάδες. Έτσι τα κόμματα από οργανώσεις που προωθούν την ικανοποίηση μακροπρόθεσμων συμφερόντων συγκεκριμένων ομάδων γίνονται μηχανισμοί που ικανοποιούν μεταβαλλόμενα αιτήματα εκλογέων τους. Όσο πιο πολύ όμως τα κόμματα μετασχηματίζονται σε εκλογικές μηχανές τόσο μεγαλώνει ο πειρασμός, αντί να ανταγωνίζονται για την προσωρινή κατάκτηση του κράτους προς όφελος των ψηφοφόρων τους, να συμφωνήσουν στον έλεγχο και στη διανομή των κρατι-

κών πόρων προς το δικό τους πρωτίτως όφελος.

Τα παραπάνω αποτελούν σύντομη περιγραφή της διαδρομής που διανύουν τα κόμματα από την εκβιομηχάνιση ως τον χρηματοπιστωτικό καπιταλισμό, στη διάρκεια της οποίας από «μαζικά» έγιναν «πολυσυλλεκτικά», για να μεταμορφωθούν σε «κόμματα καρτέλ» (R. Katz/P. Mair). Προτού όμως βιαστούμε να καταδικάσουμε τα κόμματα ότι εγκαταλείπουν τους εκλογείς διοχετεύοντας κρατικούς πόρους στην κομματική νομενκλατούρα, ας λάβουμε υπόψη ότι και οι εκλογείς εγκαταλείπουν τα κόμματα υιοθετώντας τον κυνισμό από την πολιτική δράση. «Η, προτού κατηγορήσουμε τα κόμματα για υπαγωγή τους στη λογική των μίντια και «μεσοποίηση της πολιτικής», ας υπολογίσουμε την αμφίδρομη πλαισίωση των αντιλήψεων των πολιτών από τα ΜΜΕ.

Εκλογείς και κόμματα διανύουν περίοδο βαθιάς δυσπιστίας. Η κομματική δημοκρατία, ωστόσο, με όποιους θεσμικούς νεωτερισμούς είναι αναγκαίο να συμπληρωθεί (αντίβαρα), εξακολουθεί να αποτελεί sine qua non για την έκφραση της λαϊκής θέλησης. Τα κόμματα μπορεί να μην αποτυπώνουν επαρκώς τη θέληση του λαού και οι εκλογείς να μην τα εμπιστεύονται σε κανονοποιη-

Η κομματική δημοκρατία εξακολουθεί να αποτελεί sine qua non για την έκφραση της λαϊκής θέλησης

τικό βαθμό, σε συνθήκες όμως μαζικής (μετα-)δημοκρατίας η απουσία ή αδυναμία διαμεσολαβητικών θεσμών αυξάνει τον κίνδυνο χειραγώγησης των πολιτών από παράγοντες μιας μη νομιμοποιημένης μιντιακής-οικονομικής εξουσίας.

Τα ελληνικά κόμματα κινήθηκαν μέσα σε μια σκληρή λογική «καρτέλ». Προπάντων τα κόμματα του δικομματισμού παρέμειναν πελατειακά, ένα γνώρισμα που ευνοεί την εμφάνιση κομματικού καρτέλ. Επιπλέον, όλα τα κόμματα αντλούσαν πόρους από το κράτος, γεγονός σημαντικό για τη συντήρηση του καρτέλ. Πρόκειται για πόρους υλικούς που σχετίζονται με την πλουσιοπάροχη κρατική χρηματοδότηση των κομμάτων και τις παροχές στο πολιτικό προσωπικό για πόρους μιντιακούς που εκτείνονται από την επιβολή ποσόστωσης στην κατανομή ραδιοτηλεοπτικού χρόνου στα κόμματα ως τον κομματικό έλεγχο της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης, πρόκειται, επίσης, για πόρους εκλογικούς που

αφορούν την επέκταση της δημόσιας διοίκησης με διορισμούς κομματικών πελατών.

Έχει σημασία να επισημανθεί ότι ούτε οι ιδεολογικές διαφορές ούτε ο δικομματισμός εμπόδισαν τη συμμετοχή στο κομματικό καρτέλ: τα κυβερνώντα κόμματα (ΠαΣοΚ - ΝΔ) μετέχουν σε αυτό προνομιακά λόγω της πρόσβασής τους στην εξουσία, τα κόμματα της αριστερής αντιπολίτευσης δικαιολογούν τη συμμετοχή τους στο καρτέλ με το επιχείρημα της διεύρυνσης της κρατικής αγοράς εργασίας, ενώ στα ακραία δεξιά κόμματα ο αντιφιλελεύθερος προσανατολισμός τους δημιουργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις ένταξης στο καρτέλ.

Σήμερα, που το κράτος της Μεταπολίτευσης καταρρέει, το καρτέλ κλυδωνίζεται. Τις άμεσες συνέπειες της κατάστασης αυτής νιώθουν τα κυβερνητικά κόμματα, που βιώνουν τη μεγαλύτερη εκροή ψηφοφόρων από το 1977. Την εκροή ψηφοφόρων συνειδητοποιούν πρωτίτως στελέχη και βουλευτές των κυβερνητικών κομμάτων. Εχοντας συνηθίσει να ανταλλάσσουν κρατικούς πόρους με εκλογική υποστήριξη, βλέπουν με τρόμο τη σπάνι των πόρων να τους εκτοπίζει από την πολιτική κόνιστρα. Κάποιοι επιχειρούν ηρωική έξοδο προβάλλοντας – ενίοτε με αφέλη προσχηματικότητα – την εναντίωσή τους στη «μνημονιακή» πολιτική.

Ενώ ΠαΣοΚ και ΝΔ αντιμετωπίζουν τις συνέπειες από την κομματική έξοδο του πολιτικού προσωπικού, τα μικρότερα κόμματα λειτουργούν ως πόλος έλξης απροσανατολιστων πολιτικών και απογοητευμένων εκλογέων. Για πόσο καιρό; Όσο το «αντιμνημονιακό μέτλημα» διαρκεί, το κομματικό περιβάλλον που το καλλιεργεί θα λειτουργεί ως συλλεκτική και ενισχυτική της διαμαρτυρίας. Όταν όμως το διακύβευμα φθαρεί, τότε και τα κόμματα διαμαρτυρίας θα βιώσουν τις συνέπειες της «αποκαρτελοποίησης» της κομματικής σκηνής.

Το κομματικό σύστημα της Μεταπολίτευσης βρίσκεται σε αποσυνάρθρωση. Η επόμενη Βουλή θα είναι διαφορετική από τη σημερινή αλλά θα είναι μεταβατική – ο «εκλογικός σεισμός» θα διαρκέσει τόσο όσο ώστε όλοι να αντιληφθούν ότι τα «λάφυρα» έχουν εξαντληθεί. Τότε κόμματα και πολιτικοί θα κληθούν να βρουν μια νέα ισορροπία μεταξύ τους και με τους εκλογείς. Ένας συνδυασμός από υπευθυνότητα και συναίνεση μπορεί να λειτουργήσει ως συνετή οδηγική δύναμη, να αποφευχθεί ποτέ άλλη επιλογή θα ήταν η επικράτηση και θα έβαζε όλους σε νέες περιπέτειες.

Η κυρία Βασιλική Γεωργιάδου είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Και δεν ξέρετε πόσο το διασκεδάσαμε...

Εκλογές για το ευρώ

Το διπλό αυτογκόλ των Γερμανών, η «σωτηρία» και ο άτυπος εμφύλιος

Είναι δυνατόν οι Γερμανοί να έβαλαν δύο αυτογκόλ μέσα σε τρεις εβδομάδες; Φαίνεται πως είναι.

Πρώτα το θέμα του επιτρόπου στην Αθήνα κι ύστερα η προσπάθεια να τεθεί η Ελλάδα υπό «πολιτική εποπτεία» λειτουργήσαν περίπου σαν μπουμερανγκ για τους εμπνευστές τους.

Ποιοι είναι αυτοί;

Οι ευθύνες αποδίδονται πρωτίστως στον γερμανό υπουργό Οικονομικών **Βόλφγκανγκ Σόιμπλε** που αποτέλεσε τον «επικοινωνιακό πολιορκητικό κριό» κατά της Ελλάδας, αλλά και γενικότερα στις κυβερνήσεις των λεγόμενων «χωρών 3Α» – κυρίως Ολλανδία, Φινλανδία και Αυστρία.

Το αποτέλεσμα ήταν το αντίθετο από το αναμενόμενο. Η πίεση προς την Ελλάδα (στο όνομα της «ελληνικής αναξιοπιστίας») κινήθηκε τόσο πολύ έξω από την κοινοτική λογική και πρακτική ώστε ενεργοποίησε όχι μόνο αρνητικά ανακλαστικά αλλά και μια γενικότερη «αντιγερμανική» δυσφορία.

Είναι χαρακτηριστικό ότι βρήκε αντίθετους ακόμη και παραδοσιακούς συμμάχους της Γερμανίας στα ευρωπαϊκά δρώμενα, όπως τον πρόεδρο του Eurogroup **Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ** και τον επίτροπο **Ολι Ρεν**.

Θεωρητικά λοιπόν η γερμανική επίθεση εναντίον της Ελλάδας είχε την τύχη των γερμανικών τεθωρακισμένων στη Μάχη των Αρδεννών. Εμεινε στα μισά. Δεν είναι βέβαιο όμως ότι και η μάχη θα έχει τελικά την ίδια κατάληξη.

Για έναν πολύ απλό λόγο.

Αν ένα μέρος της γερμανικής ηγεσίας υπό τον υπουργό Οικονομικών έχει όντως αποφασίσει ότι η έξοδος της Ελλάδας από το ευρώ κοστίζει λιγότερο από την παραμονή της, τότε είναι προφανές ότι (αργά ή γρήγορα) οι εχθροπραξίες θα επαναληφθούν με κάποια άλλη αφορμή.

Αφενός επειδή αποκλείεται εκ των πραγμάτων να φέρει η Ελλάδα σε πέρας τις νέες υποχρεώσεις που ανέλαβε την περασμένη Κυριακή, άρα οι αφορμές δεν θα λείψουν.

Αφετέρου επειδή η συνεχής επιβάρυνση μιας χώρας με πρόσθετες και παράλογες απαιτήσεις μπορεί εκ των πραγμάτων να την οδηγήσουν αυτοβούλως σε ένα άλμα στο κενό.

Είναι μια στρατηγική «εθελουσίας εξόδου από το ευρώ», η οποία μπορεί να αποδειχθεί θανατηφόρα αποτελεσματική. Ακόμη περισσότερο που διαθέτει στο εσωτερικό της χώρας μας δύο αντικειμενικούς συμμάχους.

Πρώτον, το «μέτωπο της δραχμής». Οσους δηλαδή επενδύουν ανοιχτά στην πολιτική και οικονομική εκτροπή, όπως ένα μέρος της άκρας Δεξιάς και της άκρας Αριστεράς, διάφορα παρασιτικά επιχειρηματικά και συνδικαλιστικά συμφέροντα, καθώς και ένα τμήμα των μέσων ενημέρωσης που νομίζει ότι το γενικό ναυάγιο θα διασφαλίσει τη δική του επιβίωση ή ανάδειξη.

Δεύτερον, τους «Γερμανοτσολιάδες». Οσους δηλαδή, στις επιχειρήσεις, στον Τύπο ή στην πολιτική, αντιμετωπίζουν το μνημόνιο όχι ως επαχθή δοκιμασία αλλά περίπου ως θεόπεμπτη ευκαιρία για να απαλλαγεί η ελληνική κοινωνία από τις αμαρτίες της. Αυτοί βαφτίζουν το ναυάγιο «σωτηρία», μεγιστοποιούν το κοινωνικό κόστος με μια προκλητική ιδεολογική παιδαγωγική και καθιστούν τόσο δυσβάσταχτη την παραμονή στο ευρώ ώστε μετατρέπουν την έξοδο σε θεμιτή κι ελκυστική επιλογή.

Ποιοι θα αντιταχθούν σε αυτή τη στρατηγική; Δυστυχώς δεν υπάρχει πολύς κόσμος.

Ο κοινωνικός μεσαίος χώρος που αποτελεί τη ραχοκοκαλιά της κοινωνίας έχει υποστεί τεράστιο πλήγμα από την οικονομική συνταγή του μνημονίου και έχει δραματικά αποδυναμωθεί. Η μεσαία τάξη στην Ελλάδα πνέει δυστυχώς τα λοίσθια.

Ο πολιτικός μεσαίος χώρος (το άθροισμα δηλαδή της Κεντροδεξιάς και της Κεντροαριστεράς) κλυδωνίζεται σοβαρά – μάρτυρας οι τελευταίες εξελίξεις με την ψηφοφορία στη Βουλή... Ουσιαστικά μόνο η ΝΔ εξακολουθεί να διατηρεί τα δημοσκοπικά χαρακτηριστικά (σχετικά) μεγάλου κόμματος.

Στην ίδια στιγμή, οι συντεταγμένοι θεσμοί της Πολιτείας έχουν ουσιαστικά παραλύσει κάτω από το βάρος της ανεπάρκειάς τους, αλλά και ενός άτυπου εμφυλίου που έχουν εξαπολύσει η άκρα Δεξιά και η άκρα Αριστερά.

Υπό αυτές τις συνθήκες οδηγούμαστε στις κρίσιμότερες εκλογές της Μεταπολίτευσης. Εκλογές για το ευρώ και την Ευρώπη. Εκλογές που θα κρίνουν όχι το μέλλον μιας κυβέρνησης ή μιας παράταξης αλλά το μέλλον του τόπου.

Διότι αν το μετεκλογικό τοπίο μοιάζει με το σημερινό προεκλογικό, αν οι εκλογές δρομολογήσουν την εκτροπή, αν αναδείξουν τη χώρα ως ακυβέρνητη πολιτεία, τότε ο **Σόιμπλε** και η παρέα του δεν πρόκειται να χάσουν ξανά την ευκαιρία.

Ακόμη κι αν οι γαλλικές εκλογές που θα πραγματοποιηθούν σχεδόν ταυτοχρόνως με τις ελληνικές (22 Απριλίου) δημιουργήσουν έναν διαφορετικό ευρωπαϊκό συσχετισμό.

Ξέφραγο αμπέλι

Να υποθέσουμε ότι υπάρχει μια χώρα στον πλανήτη όπου κάθε τρεις και λίγο καίγεται η πρωτεύουσά της επειδή κάποιοι διαφωνούν με την πολιτική της κυβέρνησης.

Να υποθέσουμε ότι υπάρχει μια χώρα όπου τα κόμματα διακηρύσσουν την εθελοντική ή επιλεκτική εφαρμογή των νόμων και πάντως την ακυρότητα των νόμων που τους βρίσκουν αντίθετους.

Να υποθέσουμε ότι υπάρχει μια χώρα όπου δεν καταφέρνουν να εκλεγούν οι διοικήσεις των πανεπιστημίων επειδή κάποιοι γουστάρουν να παρεμποδίζουν βιαίως την εκλογική διαδικασία.

Να υποθέσουμε ότι υπάρχει μια χώρα όπου ληστεύονται σχεδόν ανεμπόδια οι πινακοθήκες και τα μουσεία.

Να υποθέσουμε ότι υπάρχει μια χώρα όπου οι βίαιες μειοψηφίες έχουν σχεδόν το ακαταδίωκτο και χαίρουν μιας παράξενης ασυλίας είτε δρουν στα πανεπιστήμια είτε στους δρόμους.

Να υποθέσουμε ότι υπάρχει μια χώρα όπου σε ένα κορυφαίο εθνικό ζήτημα υπάρχουν βουλευτές που ψηφίζουν με τα πιο μικροπολιτικά και προσωπικά κριτήρια.

Ερώτηση κρίσεως: Μπορεί να υπάρχει τέτοια χώρα; Μπορεί να επιζεί στον σύγχρονο κόσμο; Και αν υπάρχει και επιζεί, σε ποιο γεωπολιτικό σύνολο οφείλει να ανήκει; Στην Ευρώπη; Ή μήπως στη βαθιά Αφρική;

Δεν χρειάζονται απαντήσεις. Είναι αυτονόητες. Και επειδή αυτή η υποθετική χώρα μοιάζει εντυπωσιακά με κάποια που ξέρω, φοβούμαι ότι δεν μιλάμε για χώρα αλλά για ξέφραγο αμπέλι.

Το ευχάριστο είναι ότι αυτό το αμπέλι βαδίζει σε μια εκλογική αναμέτρηση. Και ότι έχει την ευκαιρία να αποφασίσει τι είναι και τι θέλει να είναι.

Ίσως για πρώτη φορά με τόση σαφήνεια.

Να αποφασίσει δηλαδή αν θέλει να είναι μια ελεύθερη, δυτική δημοκρατία ή η τελευταία κομμουνιστική χώρα της Ευρώπης.

Αν θέλει να είναι μια πατρίδα ευνομίας και ευταξίας ή ένας παράδεισος απατεώνων, αλητών και γκάνγκστερ.

Αν θέλει να είναι μια συντεταγμένη, αλληλέγγυα και δίκαιη Πολιτεία ή αν προτιμά να βυθιστεί στον κοινωνικό εμφύλιο που απεργάζονται οι «μαύροι» και «κόκκινοι» κήρυκες του μίσους.

Να αποφασίσει δηλαδή αν το αμπέλι θα παραμείνει ξέφραγο ή αν θα μπουκ φραγμοί, όρια και κανόνες.

Προφανώς η αυτονόητη επιλογή της μετατροπής ενός ξέφραγου αμπελιού σε μια σύγχρονη χώρα απαιτεί πολλές θυσίες. Θα έχει τεράστιο κόστος. Και πολλά θύματα.

Αλλά ο άλλος δρόμος οδηγεί στην εθνική αυτοκτονία. Ποιος θα τον επιλέξει;

“

Το ευχάριστο είναι ότι αυτό το αμπέλι βαδίζει σε μια εκλογική αναμέτρηση. Και ότι έχει την ευκαιρία να αποφασίσει τι είναι και τι θέλει να είναι· ίσως για πρώτη φορά με τόση σαφήνεια

”

Στην τελευταία μαρathonία συνεδρίαση των πολιτικών αρχηγών υπό τον πρωθυπουργό κ. Λουκά Παπαδήμο οι κκ. Αντ. Σαμαράς και Γ. Καρατζαφέρης διεκτραγωδούσαν την κατάσταση επιχειρηματολογώντας γιατί δεν μπορούν να αποδεχθούν το ένα και το άλλο μέτρο. Ο κ. Γ. Παπανδρέου, αφού είχε ολοκληρώσει την παρουσίαση της «κόκκινης γραμμής» του σχετικά με την ενίσχυση των τραπεζών με κοινές μετοχές, είχε χάσει το ενδιαφέρον του για τη συζήτηση.

Γνώριζε ότι οι άλλοι δύο περνούσαν το πρώτο στάδιο της μύησης στις δοκιμασίες της τρώικας που ο ίδιος είχε περάσει (με επιτυχία!) δύο χρόνια πριν. Είχε ανοίξει λοιπόν το iPad και παρέμενε επί ώρα απορροφημένος σε αυτό. Ποια ήταν η ιστοσελίδα που απέσπασε το ενδιαφέρον του προέδρου του ΠαΣοΚ; Ήταν μια ιστοσελίδα με αγωνιστικά ποδήλατα υψηλής ποιότητας.

Vintage Βορίδης! Το... νέο απόκτημα της Νέας Δημοκρατίας, ο υπουργός Υποδομών κ. Μ. Βορίδης, έχει μια έμφυτη ροπή προς το παλαιό, αφού χρησιμοποιεί τη γενική πώση στην καθαρεύουσα, κάτι που διατηρεί από την εποχή του «Ελληνικού Μετώπου». Στο ίδιο vintage πλαίσιο, άλλαξε τη μορφή των ανακοινώσεων του υπουργείου, αφού έβαλε ψηλά και στο κέντρο το Εθνόσημο, η παρουσία του οποίου επαναλαμβάνεται σε κάθε σελίδα.

Μάλιστα, άλλαξε και την αναγραφή του δήμου της έδρας του υπουργείου, αφού κατήργησε το «Παπάγου» με το ultra vintage «Αθήναι». Καίτοι οι εναπομείνανες δυνάμεις του εκσυγχρονισμού στο υπουργείο πάλεψαν και πέτυχαν προσωρινά την τροποποίηση του «Αθήναι» σε «Αθήνα», την Πέμπτη επεβλήθη οριστικά και αμετάκλητα η αρχαίζουσα ονομασία της πρωτεύουσας. «Living life and having fun», που λέει και ο ίδιος, όταν χαλαρώνει. Σίγουρα θα έχουν πολύ fun – και καλά να πάθουν – στη Νέα Δημοκρατία, αφού ήδη κάποιον τον φαντάζονται ως διάδοχο του κ. Σαμαρά.

Πάνω που ήμουν έτοιμος να τηλεφωνήσω για «συχαρητήρια» στον κ. Π. Γερουλάνο για την παραίτησή του, οι συνθήκες δεν ευνόησαν τον υπουργό Πολιτισμού. Παρέμεινε στη θέση του αφού ο κ. Α. Παπαδήμος δεν έκανε δεκτή την παραίτησή του. Βεβαίως, αν ήθελε πράγματι να παραιτηθεί, θα ευχαριστούσε τον Πρωθυπουργό, θα εγκατέλειπε το υπουργείο και θα κέρδιζε τις εντυπώσεις ως ένας εκ των ελαχίστων πολιτικών που αναγνωρίζουν εμπράκτως την έννοια της πολιτικής ευθύνης. Θα επισημάνω πάντως ότι ο κ. Γερουλάνος παραμένει «παπανδρεϊκός» αφού όπως και ο Γιώργος δεν ταλαιπωρεί τον εαυτό του με... περι-

Του ΚΩΣΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

τό δράμα. Λίγη ώρα προτού ξεκινήσει για την Ολυμπία συνοδευόμενος από τη Γενική Γραμματέα του υπουργείου κυρία Λίνα Μενδώνη «κατέθεσε» την απαραίτητη προσπάθεια σε γνωστό γυμναστήριο του κέντρου.

Τολμηρή η κυρία Ντόρα Μπακογιάννη. Η πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμμαχίας θα μεταβεί στο Λουξεμβούργο στις 7 Μαρτίου όπου θα συναντηθεί με τον κ. Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ και τον επικεφαλής του Προσωρινού Μηχανισμού κ. Κλάους Ρέγκλινγκ. Λέω ότι είναι «τολμηρή» διότι εκτιμά ότι στις 7 Μαρτίου θα υπάρχει ακόμη Ευρώπη και δεν θα έχει απορροφηθεί από τη «μαύρη τρύπα» του ελληνικού PSI.

Κι εσύ τέκνον, Θανάση; Μαθαίνω ότι ο κ. Θανάσης Πλεύρης του ΛΑΟΣ σκέπτεται να υποκύψει στη γοητεία της Νέας Δημοκρατίας. Η μεταστροφή του βουλευτή οφείλεται στη φιλία του με τον κ. Αδ. Γεωργιάδη, αλλά και στη βλαβερή επιρροή που ασκεί πάνω του ο Γραμματέας της ΚΟ της ΝΔ κ. Κ. Τασούλας. Την ίδια ώρα κεντρικά στελέχη της Συγγρού πολιορκούν (σε βαθμό παρεξηγήσεως) δυο βουλευτές της Δημοκρατικής Συμμαχίας. Μάλιστα, όπως έμαθα, πλησίασε τον έναν ο τομέάρχης Εξωτερικών κ. Π. Παναγιωτόπουλος, που

διατηρεί εδώ και πάρα πολλά χρόνια (από τη δεκαετία του '30) άριστη σχέση μαζί του.

«Ανέχομαι να είμαι με τον Βορίδη στην ίδια κυβέρνηση και θα είχα πρόβλημα να πάω στην εκδήλωση του Λοβέρδου». Με αυτό το ρητορικό ερώτημα ο κ. Ι. Ραγκούσης απάντησε σε όσους τον ρωτούσαν γιατί παρευρέθη στην «πανηγυρική» ιδεολογική εκδήλωση του κ. Α. Λοβέρδου. Η αιτία όμως ήταν άλλη. Ο γνωστός μεταρρυθμιστής παρευρέθη για να ακούσει έναν μεγάλο θαυμαστή του, τον κ. Ευ. Βενιζέλο.

Τη στολή του... διπλωμάτη φόρεσαν οι κκ. Φ. Σαχινίδης, Γκ. Χαρδούβελης και Γ. Παγουλάτος την περασμένη Παρασκευή. Ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών και οι επικεφαλής του Οικονομικού Γραφείου και του Γραφείου Στρατηγικού Σχεδιασμού του Πρωθυπουργού αντίστοιχα ανέλαβαν να... διαφωτίσουν τους πρέσβεις των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Αθήνα για την πορεία της ελληνικής οικονομίας και την προσπάθεια προσαρμογής. Η προσπάθεια εκρίθη απαραίτητη εν όψει της αυριανής κρίσιμης συνεδρίασης του Eurogroup ώστε οι πρέσβεις να μεταφέρουν στις πρωτεύουσές τους ότι η ελληνι-

κή κυβέρνηση έχει κάνει πολλά... στριπτίζ και προτίθεται να κάνει ακόμη περισσότερα.

Υπάρχει μυστικό σχέδιο αποκατάστασης της τάξης σε περίπτωση γενικευμένης και εκτεταμένης κοινωνικής αναταραχής; Η απάντηση είναι «όχι». Διαδοχικές κυβερνήσεις απέφυγαν να εκπονήσουν ένα σχέδιο που όλες οι ευρωπαϊκές χώρες διαθέτουν απλούστατα διότι ένα τέτοιο σχέδιο προβλέπει τη συμμετοχή του στρατού. Μετά τη δικτατορία καμία κυβέρνηση δεν θέλησε να σχεδιάσει την... επέμβαση του στρατού. Κατά συνέπεια, σε περίπτωση αναταραχής η αποκατάσταση της τάξης θα εξαρτάται αποκλειστικά και μόνον από τις αυθόρμητες πρωτοβουλίες προσωπικοτήτων. Γι' αυτό ο κ. Κ. Μητσοτάκης ήταν κατηγορηματικός σε σχετική συζήτηση: «*Αν συμβεί κάτι τέτοιο και βρίσκομαι στην Κρήτη, τότε η Κρήτη θα σταθεροποιηθεί μέσα σε μία ημέρα*».

Σε ανάλογη συζήτηση προβληματισμού για την αποκατάσταση της τάξης σε περίπτωση γενικής κατάρρευσης ο κ. Αλ. Παπαδόπουλος δήλωσε ότι αν χρειαστεί, είναι έτοιμος να επανιδρύσει το δεσποτάτο της Ηπείρου ενώ πρότεινε να ανατεθεί στον κ. Γερ. Αρσένη και στην κυρία Λούκα Κατσέ-

λη το σχέδιο ανασύστασης της Ιόνιας Πολιτείας και στον κ. Κ. Λαλιώτη και στον κ. Δ. Ρέππα η αποστολή της επανίδρυσης του δεσποτάτου του Μυστρά.

Στην Κηφισιά έκλεισε η συμφωνία των κκ. Αντ. Σαμαρά και Μ. Βορίδη για τη «μεταγραφή» του δεύτερου στη ΝΔ. Οι δύο πολιτικοί συνομιλούν χρόνια και υπάρχει και ένα κοινό: είναι και οι δύο απόφοιτοι του Κολλεγίου Αθηνών. Ο κ. Σαμαράς έδωσε την έγκρισή του να παραμείνει στην κυβέρνηση Παπαδήμου ο κ. Βορίδης και έτσι αύξησε τα μέλη της ΝΔ που είναι στην κυβέρνηση. Όμως και ο κ. Βορίδης είναι πλέον εξωκοινοβουλευτικό μέλος, αφού παραιτήθηκε από βουλευτής για να μη χάσει η ΝΔ τον όρο «αξιωματική αντιπολίτευση».

Στα «πάτρια εδάφη» επέστρεψε ο κ. Αδωνις Γεωργιάδης. Για όσους δεν γνωρίζουν, θα επισημάνω ότι υπήρξε μέλος της μαθητικής οργάνωσης της ΝΔ, αλλά και της ΔΑΠ. Ελάχιστοι όμως θυμούνται ότι ο κ. Γεωργιάδης υπήρξε φανατικός υποστηρικτής του κ. Σαμαρά ως φοιτητής. Μάλιστα όταν ιδρύθηκε η Πολιτική Ανοιξη, ο κ. Γεωργιάδης τον ακολουθούσε και έγινε μέλος της φοιτητικής οργάνωσης «Νέοι Ορίζοντες». Είμαι σίγουρος ότι δεν θα το θυμάται ούτε ο κ. Σαμαράς.

Επί της Συγγρού πρόκειται να στεγαστεί το νέο αντιμνημονιακό κόμμα που ετοιμάζεται εκ δεξιών της ΝΔ και στο οποίο πρωτοστατεί ο κ. Π. Καμμένος. Μαθαίνω ότι τα γραφεία του θα είναι στη Λεωφ. Συγγρού, εκεί όπου ήταν τα γραφεία της οικογενειακής επιχείρησής του κ. Καμμένου. Για την ιστορία, στον ίδιο δρόμο, αλλά σε μεγάλη απόσταση, βρίσκονται τα γραφεία της ΝΔ και της Δημοκρατικής Συμμαχίας, ενώ σε απόσταση αναπνοής, παράλληλα με τη Συγγρού, είναι τα γραφεία του ΛΑΟΣ, επί της οδού Καλλιρρόης.

Σημεία και τέρατα εντοπίζονται στα νομοσχέδια που περνούν από τη Βουλή. Τελευταίο και τρανταχτό παράδειγμα το αθλητικό νομοσχέδιο, το οποίο ψηφίστηκε στη Βουλή προ ημερών. Σε αυτό υπάρχει διάταξη σύμφωνα με την οποία πολλά ακίνητα του Δημοσίου – ορισμένα φιλέτα και ιδανικά για παραχώρηση – δίνονται οριστικά στους δήμους, οι οποίοι δεν έχουν τη δυνατότητα ουσιαστικής αξιοποίησής τους. Κανονικά θα έπρεπε να μεταβιβαστούν στο υπό τον κ. Κ. Μητρόπουλο Ταμείο Αποκρατικοποιήσεων και να υπάρξουν έσοδα. Ο πρώην πρωθυπουργός κ. Κ. Μητσοτάκης το έμαθε και προσπάθησε ως την ύστατη στιγμή να το αποτρέψει. Μάλιστα, επικοινωνήσε με τον κ. Μητρόπουλο αλλά και με τον κ. Ευ. Βενιζέλο, χωρίς όμως αποτέλεσμα.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Κ. Παπούλιας είχε μια περιπετειώδη εβδομάδα. Κατ' αρχάς ξεσπάθωσε κατά Γερμανών, Φινλανδών και άλλων λαών. Ενοχλημένος από τις αποδοκimasίες (κυρίως αυτές περί «προδοτή» την 28η Οκτωβρίου) μείωσε τις δημόσιες εμφανίσεις του και για πρώτη φορά δεν μεταβαίνει στα Ιωάννινα για την επέτειο απελευθέρωσης της πόλης. Εν συνεχεία επιτέθηκε στην Τουρκία, επικοινωνήσε όταν βρισκόταν στο Πεντάγωνο με τη φρουρά του Αγαθονησίου (από το οποίο πέρασαν τουρκικά F-16). Λίγη ώρα πριν όμως, καθ' οδόν προς το Πεντάγωνο (μόλις πέντε λεπτά μετά την ανακοίνωση περί παραίτησης από τον μισθό του), πλη-

σιάζει την προεδρική πομπή ένας μοτοσικλετιστής (μαζί με τη γυναίκα του). Πλευρίσε το αυτοκίνητο του Προέδρου και του φώναζε «ο κόσμος πεινάει και εσύ παίρνεις μισθό μεγαλύτερο απ' όλους. Δώσε τα λεφτά στον κόσμο που πεινάει» και άπλωσε το χέρι με τα δάχτυλα ανοιχτά, σαν... ήλιος του ΠαΣοΚ. Η ασφάλεια του Προέδρου δεν επενέβη. Προφανώς ο εν λόγω δεν είχε ενημερωθεί. Για την Ιστορία, εδώ και αρκετό χρόνο ο κ. Παπούλιας ήθελε να αποποιηθεί τον μισθό του, αλλά ορισμένοι του έλεγαν «ο μισθός είναι για τον θεσμό». Προφανώς «για τον θεσμό» ήταν και το... «παράσημο» που απένειμε ο μοτοσικλετιστής.